



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЛЬФЕДЖІО

(Фахова профілізація «Академічний спів»,
«Музичне мистецтво естради та джазу (естрадно-джазовий спів)»)

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Сольне інструментальне та вокальне виконавство	
Курс	2	
Семестр	3, 4	
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)	120 годин / 4 кредити ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Каширцев Руслан Геннадійович
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Доктор філософії
	Посада	Старший викладач кафедри теорії музики
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/composition/Kashirzev.pdf ruslan.kashyrtsev@gmail.com
Анотація	«Сольфеджіо» – одна з найважливіших дисциплін у практичній підготовці вокалістів, стрижнем якої є розвиток та удосконалення музичного слуху і музичної пам'яті. Тематика дисципліни охоплює всі напрямки роботи в курсі сольфеджіо; вони спрямовані на формування та удосконалення музичного слуху, забезпечення міцної бази для точного інтонування музичного матеріалу (від старовинної музики до атональних зразків). Значна роль у даному курсі відводиться вокально-інтонаційним вправам та співу одноголосних і багатоголосних прикладів, приклади обрані відповідно до специфіки вокального виконавства.	
Мета дисципліни	Розвиток музичного слуху як обов'язкового компонента творчих	

	здібностей, при наявності якого вибудовується комплекс знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти та формуються спеціальні компетентності, необхідні у системі мистецької освіти та для музикування на даному освітньо-професійному рівні.
Програмні результати навчання	<p>ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.</p> <p>ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p>
Фахові (спеціальні) компетентності	<p>СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.</p> <p>СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.</p> <p>СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.</p> <p>СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.</p> <p>СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.</p> <p>СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.</p> <p>СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.</p> <p>СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p>
Зміст навчальної дисципліни	<p><i>Тема 1.</i> Розвиток внутрішнього музичного слуху і пам'яті при записі одно-, дво-, триголосних диктантів.</p> <p><i>Тема 2.</i> Побудова та інтонавання звукорядів ладів всіх видів.</p> <p><i>Тема 3.</i> Мелодика, інтерваліка та акордика діатонічних ладів. Характерні мелодико-гармонічні, інтервальні послідовності в діатонічних ладах.</p> <p><i>Тема 4.</i> Діатоніка і хроматика. Хроматичні інтервали.</p> <p><i>Тема 5.</i> Практичне засвоєння діатонічних і хроматичних інтервалів, акордів та ладів у слуховому аналізі та сольному, ансамблевому виконанні.</p>

	<p><i>Тема 6.</i> Альтерація акордів субдомінантової групи.</p> <p><i>Тема 7.</i> Альтерація акордів домінантової групи.</p> <p><i>Тема 8.</i> Акордово-гармонічні послідовності з альтерованими акордами.</p> <p><i>Тема 9.</i> Відхилення та модуляції.</p> <p><i>Тема 10.</i> Техніка модуляцій.</p> <p><i>Тема 11.</i> Модуляційний рух у диктантах та музичних прикладах для сольфеджування.</p> <p><i>Тема 12.</i> Метроритмічні труднощі при виконанні одноголосних прикладів.</p> <p><i>Тема 13.</i> Модальність у поліфонічних творах доби Відродження.</p> <p><i>Тема 14.</i> Спів багатоголосся гармонічного, поліфонічного видів.</p> <p><i>Тема 15.</i> Створення дво-, триголосся на основі заданої мелодії в різних типах фактур.</p> <p><i>Тема 16.</i> Сольфеджування прикладів атональної музики.</p>
Види занять	Практичні, самостійна робота
Методи навчання	Словесний метод (бесіда, пояснювання, дискусії); практичний метод (аудиторні практичні заняття); наочний метод (інтерактивна дошка, метод ілюстрацій, майстер-клас); робота з навчально-методичною літературою; відео-метод у сполученні з новітніми цифровими технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні); історичний метод (проблематика музичного стилю й інтонації); аналіз музичних прикладів і творів; самостійна робота (спів заданих прикладів, послідовностей, інтервальних, акордових вправ, творчі завдання тощо).
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (max 60 балів): усне опитування, письмові роботи, робота на практичному занятті, написання контрольної роботи.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів): залік – 3 семестр, екзамен – 4 семестр.</p> <p>Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів.</p> <p>Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>
Особливості та політика дисципліни	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: Moodle, групові чати та канали у месенджерах, листування через e-mail, сервіс Google-Диск тощо. На першому занятті проводиться організація цієї комунікації.</p> <p>Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання</p>

	<p>академічної доброчесності (списування (в т.ч. і з використанням гаджетів) під час поточного та підсумкового контролю заборонено). В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p>Афоніна, О. С., Баранова, В. О. (2013). <i>Сольфеджіо</i>. Нова Книга.</p> <p>Афоніна, О. С., Баранова, В. О. (2013). <i>Сольфеджіо на основі джазової та естрадної музики</i>. Нова Книга.</p> <p>Беліченко, Н. (2016). <i>Завдання з сольфеджіо та гармонії: Слуховий та гармонічний аналіз. Ладові диктанти. Мелодії для гармонізації. Вправи на фортепіано</i>. Харків.</p> <p>Борисенко, М. Ю. (2015). <i>Сольфеджіо на матеріалі творів композиторів Нововіденської школи. Навчальна програма спецкурсу для студентів виконавсько-музикознавчого факультету вищих навчальних закладів культури і мистецтв III – IV рівнів акредитації зі спеціальності 6.020205 «Музичне мистецтво». «С. А. М.».</i></p> <p>Івченко, Л. В. (У поряд.), Кречотень В. І. (Ред.). (1990). <i>Український кант XVII-XVIII століть</i>. Музична Україна.</p> <p>Леонтович, М. (2019). <i>Хорові твори</i>. Музична Україна.</p>

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Сольфеджіо», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, 26 серпня 2024 року, протокол № 1.